

Advies:

Exploitatieplan Oost- en West-Brabant 2019

Adviesdatum: 31 juli 2018
Referentie: Advies 18.10 Exploitatieplan Oost- en West-Brabant 2019
Aanvraagdatum: Juni 2018
Aanvrager: Jan Pieter Been (Regiodirecteur Arriva Zuid)
Behandeld door: Anne-Marie Bos (Procesmanager Oost-Brabant) en Nienke Schuurmans (Procesmanager West-Brabant)

Geachte Arriva,

Bij deze ontvangt u de visie van Reizigersoverleg Brabant op uw plannen voor de exploitatie in 2019 in Oost- en West-Brabant. Dit naar aanleiding van uw adviesaanvraag in juni 2018.

Reizigersoverleg Brabant is bij de gehele ontwikkeling van het exploitatieplan betrokken geweest. Ze heeft haar visie tijdens dit proces gedeeld binnen het Tactisch Ontwikkel Team. Dit mede op basis van de overleggen met de Werkgroep Dienstregeling, waar regelmatig de vervoerskundigen van Arriva bij aanschoven. Een aantal voorstellen is over genomen en verwerkt in het exploitatieplan. Andere voorstellen zijn al eerder beargumenteerd afgewezen. Het advies dat voor u ligt betreft daarom uitsluitend nieuwe aanvullingen of aspecten waar Reizigersoverleg Brabant, ondanks eerdere afweging, belang aan blijft hechten.

De adviespunten zijn opgedeeld in drie hoofdstukken; Oost-Brabant, West-Brabant en Brabantbreed. Alvorens u deze adviespunten doorneemt, wil Reizigersoverleg Brabant Arriva complimenteren met de beschrijving van het exploitatieplan. Het is goed en duidelijk beschreven.

Oost-Brabant

Monitoring

Buurtbus 254 (Schaijk – Uden v.v.)

In 2016 is buurtbus 254 gaan rijden tussen Schaijk en het Bernhoven Ziekenhuis in Uden. Er is afgesproken dat de buurtbus ook in 2019 als pilot door blijft rijden. Men verwacht dat de wijziging van

lijn 99 een positieve invloed heeft op de buurtbus. Als het aantal reizigers aankomend jaar wederom groeit, maar nog niet het minimaal vereiste aantal van 600 reizigers haalt, vraagt Reizigersoverleg Brabant Arriva ook te kijken naar de potentie van de lijn en niet alleen naar het minimaal aantal reizigers.

Lijn 802 Breda-Efteling

Deze lijn heeft een directe verbinding tussen Breda en de Efteling. De reactie van Reizigersoverleg Brabant wordt in het advies over exploitatieplan van West-Brabant besproken .

Businesscases 2019

Spaghettiknoop ontwart

Reizigersoverleg Brabant onderschrijft deze businesscase. Wel vraagt zij aandacht voor de communicatie rondom lijn 630. Het bestaan van deze lijn is niet bij iedereen bekend. Zorg dat deze lijn zichtbaarder wordt door middel van communicatie via de lijnennetkaart, in de abri's en op de haltepalen. Ook is het van belang dat de dienstregeling vermeld wordt in de reisplanner en het dienstregelingsboekje.

Streeklijn omgeving Oss

Reizigersoverleg Brabant steunt de wijzigingen voor het jaar 2019. Echter, het gaat hierbij alleen om de wijzigingen die in 2019 uitgevoerd worden. De mogelijke plannen voor het jaar 2020 zullen gaandeweg volgend jaar verder uitgewerkt en beoordeeld moeten worden.

HOV verbinding Den Bosch-Eindhoven

Reizigersoverleg Brabant stemt uitsluitend in met de plannen voor fase 1. Volgend jaar moet gekeken worden hoe deze lijn door Sint-Michielsgestel zich ontwikkelt; in hoeverre lijn 654 gebruikt wordt en hoe groot de bereidheid van de reizigers is om zo ver buiten het dorp te moeten opstappen. Naar aanleiding daarvan kan er volgend jaar advies gegeven worden over de vervolgstappen. Daarnaast heeft Reizigersoverleg Brabant gevraagd om onderzoek te doen naar een halte onder het Sterrenlaanviaduct. Hetzelfde geldt voor een halte bij Esp overgang A50 met Kennedylaan waar in de nabije toekomst een slowlane-fietsbrug wordt aangelegd. Hopelijk kan dit worden meegenomen in het exploitatieplan 2019.

Bravofiets

Arriva is een samenwerking aangegaan met Nextbike, een deelfietssysteem. De fiets is een goede aanvulling op het openbaar vervoer, met name als natransport. Arriva wil aankomend jaar een businesscase deelfietssystemen ontwikkelen in Den Bosch en Tilburg. Reizigersoverleg Brabant moedigt dit zeker aan. Wel adviseert zij om de Fietsersbond te betrekken bij deze businesscase.

Kleine Aanpassingen

Reizigersoverleg Brabant heeft nog enkele toevoegingen op de Lijst Kleine Aanpassingen. Hopelijk kunnen deze aanvullingen mee worden genomen in het exploitatieplan 2019.

- Punt 6: Reizigersoverleg Brabant vraagt, bij de aanpassing van route lijn 2 in Goirle, toch in gesprek te gaan met de gemeenten voor een nieuwe halte bij de Spoorbaan nabij de kruising met de Hogeindseweg en de Schietberg .
- Punt 8: Tilburg: Voor lijn 7 wordt gekeken naar een alternatieve route ter compensatie van de langere loopafstand naar de halte op de Ringbaan West. Reizigersoverleg Brabant zal op de plannen reageren wanneer deze verder uitgewerkt zijn.
- Punt 12: Wat betreft de stadsdienst in Tilburg begrijpt Reizigersoverleg Brabant dat Arriva in de zomermaanden de frequentie van een aantal lijnen in het weekend recht wil trekken ten opzichte van de werkdagen. Belangrijk is dat deze aanpassing gedaan wordt enkel als hierbij aan de vraag van de reiziger voldaan wordt. Niet omdat het complex is qua chauffeursplanning. Reizigersoverleg Brabant adviseert wel duidelijk richting de reiziger te communiceren dat de vakantiedienstregeling enkel op de zaterdagen in de zomervakantie geldt.
- Punt 13: In de afbeelding mist de huidige halte voor stad en streek bij het Willem 1 College.
- Punt 18: Niet duidelijk is of lijn 242 ongewijzigd blijft. Wanneer dit het geval is, adviseert Reizigersoverleg Brabant deze lijn toe te voegen op de lijnnetkaart met de vermelding dat dit de zaterdag betreft.
Tevens adviseert Reizigersoverleg om, indien mogelijk, lijn 242 en 293 via Groepsaccommodatie de Roerpomp te laten rijden in Westelbeers. Zo ontstaat op maandag tot en met vrijdag een verbinding naar deze locatie.

West-Brabant

Monitoring

Buurtbus 222

Wat betreft buurtbus 222 hoopt Reizigersoverleg Brabant snel meer duidelijkheid te krijgen over het eventuele vervolg in het kader van het nieuwe beleidsplan van de gemeente Drimmelen. Het is een positieve ontwikkeling als de gemeente mogelijkheden ziet om de lijn te continueren of een alternatief te realiseren.

Wijkbus 3

Kijkend naar wijkbus 3 in Breda vraagt Reizigersoverleg Brabant zich (nog steeds) af of het materieel een oorzaak is van het weinige gebruik van wijkbus 3 door WMO-reizigers, ouderen en mindervaliden.

Deze bus heeft onder andere een smalle en onpraktische instapdeur, treden en weinig hoogte in de bus (in tegenstelling tot de buurtbus van Hermes).

Reizigersoverleg Brabant vraagt Arriva (nogmaals) om na te gaan of dit een oorzaak is van het mindere gebruik door de beoogde doelgroep. Vervanging van materieel is waarschijnlijk geen optie, maar zijn er andere oplossingen te bedenken als dit een oorzaak is? Bijvoorbeeld extra aandacht voor begeleiding? Communicatie over deze verbeteringen is dan cruciaal.

Lijn 802 Breda-Efteling

Het eerder aangekaarte adviespunt om de laatste rit van lijn 802 in het laagseizoen een half uur later te laten rijden staat nog open. Door deze aanpassing kunnen reizigers die zo lang mogelijk willen blijven het park rustiger verlaten en sluit de bus in Breda beter aan op de trein naar België waarvoor deze bus onder andere is gaan rijden. In het hoogseizoen (zomervakantie) zou het ook beter zijn als de twee na laatste rit een half uur later rijdt. Deze verschuiving heeft echter minder prioriteit, omdat er hierna nog een rit is die goede aansluiting biedt op alle treinen in Breda.

Andel Prinsentuin

Arriva gaat onderzoeken of het mogelijk is om de rit van lijn 135 met vertrektijd 14.31 uur vanaf Wijk en Aalburg, Kromme Nol tien minuten later te laten vertrekken voor een betere aansluiting.

Reizigersoverleg Brabant moedigt dit zeker aan.

Businesscases 2019

Spaghettiknoop

Wat betreft deze businesscase gelden de opmerkingen die geplaatst zijn het adviesgedeelte over Oost-Brabant.

Breda stad en agglomeratie

Tijdens eerder overleg is de overweging van Reizigersoverleg Brabant om Bavel op zondag middels lijn 11 bereikbaar te houden niet overgenomen. Reizigersoverleg Brabant zag compensatie in onder andere besparing op het zaterdagmiddagaanbod tussen het centrum en Princenhage op lijn 5. Immers, reizigers op dit traject en tijdens dit moment hebben alternatieven.

Arriva wees dit voorstel af vanwege onder andere het substantieel aantal verplaatsingen tijdens de zaterdagmiddag op lijn 5. Ook kwam in het TOT het tegenargument dat het ('s avonds) met name studenten betreft die toch kunnen fietsen.

Echter, Reizigersoverleg Brabant zet hier nog steeds vraagtekens bij. Ook omdat het om studenten gaat die mogelijk niet kunnen fietsen vanwege bagage. Reizigersoverleg Brabant vraagt Arriva dan ook om hier nogmaals naar te kijken. Indien lijn 11 op zondag toch vervalt, adviseert Reizigersoverleg Brabant extra alert te zijn op signalen vanuit Bavel na opheffing van deze lijn op zondag.

Reizigersoverleg Brabant is benieuwd of de eventuele signalen aanleiding geven voor alternatieve oplossingen.

Zaterdag zomervakantiedienstregeling

Reizigersoverleg Brabant heeft begrip voor de wens van Arriva om de frequentie van een aantal lijnen op de zaterdagen in de zomervakantie recht te trekken met die van de werkdagen. Echter, de vraag van de reiziger moet de aanleiding voor een dergelijke keuze zijn en niet de chauffeursplanning. In dit geval geldt dat het reizigersgebruik deze wens inderdaad rechtvaardigt. Reizigersoverleg Brabant adviseert wel duidelijk richting te reiziger te communiceren dat de vakantiedienstregeling uitsluitend op de zaterdagen in de zomervakantie geldt.

HOV Oosterhout-Breda Centraal Station – Centrum – Bijster – Breepark v.v.

De wijzigingen die doorgevoerd worden om de bezettingen van de (spits)ritten van lijn 326 op werkdagen beter te verdelen, dienen duidelijk gecommuniceerd te worden. Op de lijnennetkaart moet zichtbaar zijn dat de spitsritten van lijn 326 van/naar de halte Raamsdonkveer, Essenboom rijden. Dit is een afwijkende route van de 'normale' lijn 326 die doorrijdt naar Geertruidenberg. Ook is een duidelijke vermelding hiervan op de buitenzijde van de bus raadzaam.

Winterschoolliners

De KSE heeft (eerder) een eigen busverbinding opgezet vanuit Wernhout naar Etten-Leur. De KSE heeft ook eerder aangegeven te willen participeren in de nieuwe buslijn binnen de mogelijkheden die er zijn. Wetende dat de kosten voor de Winterschoolliners ten laste komen van het ontwikkelbudget West-Brabant, vraagt Reizigersoverleg Brabant zich af of de investeringen vanuit KSE voor de eigen buszette die nu wegvallen, (straks) elders of later (kunnen) worden ingezet. Bijvoorbeeld om toch doorgang te vinden als blijkt dat het criterium, gebruik door minimaal 50% van het leerlingenpotentieel langs de route, niet gehaald wordt. Of dat dit geld gereserveerd wordt voor de tweede Winterschoolliner voor KSE.

Avondvlinder Roosendaal

Vlinder is één van de (toekomstige) flexsystemen in Brabant. Reizigersoverleg Brabant hecht waarde aan een goede naamgeving van deze systemen. Het advies over dergelijke naamgeving is te vinden in de Brabantbrede sectie.

Daarnaast wil Reizigersoverleg Brabant, als de busjes nog aangeschaft moeten worden, dezelfde overwegingen wat betreft materieel meegeven als bij Wijkbus 3.

Kleine Aanpassingen

Stadsdienst Roosendaal

Totdat in de dienstregeling van 2020 wijzigingen doorgevoerd kunnen worden ter verbetering van de punctualiteit en rituitval, rijden in de middagspits een tijdelijke lijn 12 en een tijdelijk aangepaste lijn 2. Belangrijk is om duidelijk te communiceren dat het om een tijdelijke wijziging gaat en dat het uitsluitend de spits (venstertijden?) betreft. Daarnaast moeten de routevarianten duidelijk gecommuniceerd worden.

Streeklijnen

De eerste rit van lijn 132 van Baarle-Nassau naar Tilburg en de eerste rit van lijn 132 van Tilburg naar Riel vervallen op werkdagen tijdens de winsterdienst. Reizigersoverleg Brabant vraagt Arriva te kijken naar de mogelijkheid om de huidige tweede rit tien minuten eerder of later te laten rijden naar Tilburg. Daardoor krijgen reizigers een betere aansluiting op de treinen in Tilburg.

Buurtbussen

Op maandag 23 juli ontving Reizigersoverleg Brabant een officiële wijziging op de adviesaanvraag wat betreft de buurtbussen 224 en 226. Dit voorstel is akkoord.

NB: In de tweede alinea van paragraaf 2.1.1. wordt lijnnummer 122 genoemd, terwijl lijnnummer 222 bedoeld wordt. En in de derde alinea van paragraaf 4.1 wordt gesproken over 'Regiotaxi' in plaats van 'Deeltaxi'.

Brabantbreed

Vernieuwing en innovatie

Reizigersoverleg Brabant stemt in met de stappen die genomen worden op het gebied van vernieuwing en innovatie. Ze is bijvoorbeeld positief verrast over het voornemen van Arriva om in gesprek te gaan met NS betreffende de tariefintegratie bij het visgraatmodel. Hopelijk kan dit op termijn ook landelijk opgepakt worden. Reizigersoverleg Brabant wordt hier graag bij betrokken.

Marketing: flexsystemen

De komst van steeds meer flexsystemen staat centraal. Nu, maar ook in de toekomst. Vooralsnog is het voorstel om deze meestal van elkaar afwijkende flexsystemen onder één noemer in de Brabantse markt te zetten, namelijk *Bravoflex*. Echter, Reizigersoverleg Brabant zet grote vraagtekens bij de hantering van één en dezelfde naam voor afwijkende flexsystemen. Met als reden dat wanneer een reiziger, in het geval van één naamgeving, te maken krijgt met *Bravoflex*, hij één en hetzelfde systeem verwacht. Duidelijkheid voor de reiziger blijft cruciaal.

Met 'afwijkende flexsystemen' doelt Reizigersoverleg Brabant op verschillen wat betreft productvoorwaarden en (gebruiks)procedures. Voorbeelden hiervan zijn de hantering van verschillende apps of aanmeldprocedures. Of flexibele versus vaste vertrekmomenten, zoals bij het huidige *Bravoflex* in Helmond versus het Vlinderconcept (alhoewel Vlinder secundair ook te reserveren is vanaf een andere locatie). Dat tarieven afwijken vanwege de verschillende verzorgingsgebieden en daarmee verschillende reisafstanden, is wel uit te leggen aan de reiziger.

Reizigersoverleg Brabant pleit daarom voor de hantering van afwijkende namen voor afwijkende flexsystemen. Daarbij geldt wel dat er niet te veel verschillende concepten op de markt mogen komen. Als er toch besloten wordt om één containerbegrip te hanteren, namelijk *Bravoflex*, adviseert Reizigersoverleg Brabant alle productvoorwaarden en (gebruiks)procedures (eventueel met uitzondering van tarieven) voor deze flexsystemen precies gelijk te trekken. Met name bij dit alternatief is er de voorkeur om de naam aan te vullen met de naam van het verzorgingsgebied. Belangrijk is dat de keuze voor één van beide opties in geheel Brabant gelijk is, dus afstemming tussen beide vervoerders is cruciaal.

Voorgaand advies over de flexsystemen is niet allesomvattend. Reizigersoverleg Brabant verwacht voor elk toekomstig flexsysteem dat nog niet benoemd wordt in dit exploitatieplan een adviesaanvraag.

Graag ontvangt Reizigersoverleg Brabant uiterlijk 11 september 2018 uw schriftelijke toezegging of afwijzing van (delen van) dit advies. Indien u besluit (delen van) dit advies niet over te nemen, ontvangt ondergetekende graag een uitgebreide motivering hiervoor.

Met vriendelijke groet,

Jan Hendriks
Voorzitter Reizigersoverleg Brabant